

WoDy: een persoonlijke woordvoorspeller

WoDy is een corrigerende en zelflerende woordvoorspeller voor mensen met dyslexie en dysorthografie. Het houdt rekening met verschillende soorten schrijffouten die je kunt maken: fouten op hoorniveau (fonemisch), fouten op regelniveau (morfologisch), fouten op weetniveau (etymologisch). Een prima hulpmiddel, vinden ervaringsdeskundigen. Alleen jammer dat het programma geen teksten voorleest. Hieronder een kleine rondgang door het programma.

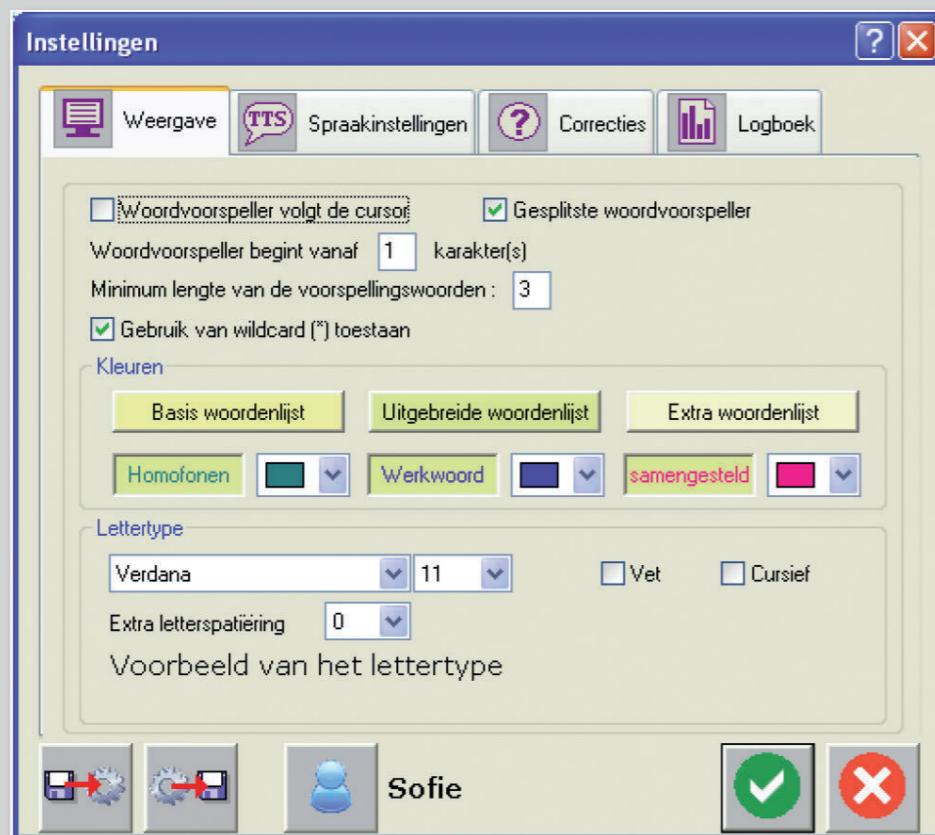
De voorspelde woorden worden in twee kolommen weergegeven. In de linkerkolom staan de gewone woordsuggesties, zonder rekening te houden met mogelijke schrijffouten. In de rechterkolom staan de gecorrigeerde suggesties, rekening houdend met mogelijke schrijffouten. De woorden kunnen simpelweg door op het cijfer voor het woord te klikken, of door op het woord te dubbelklikken ingevoegd worden in de tekst. De tekst die getypt wordt, kan letter voor letter worden benoemd, maar ook als woord voor woord of als hele zin worden voorgelezen.

Als leerkracht kun je voor de leerling een gebruikersprofiel aanmaken. Elk profiel bevat een eigen bronlijst. Deze is opgebouwd uit de meest voorkomende woorden in de Nederlandse taal. De bronlijst is ingedeeld in twee lijsten, een basiswoordenlijst waarin woorden voorkomen die je vaak gebruikt en een uitgebreide lijst met woorden die minder vaak voorkomen. De mogelijkheid bestaat om de verhouding tussen de basiswoordenlijst en de uitgebreide woordenlijst in te stellen. Op deze manier kun je het niveau van de woordenlijsten aanpassen. WoDy houdt bij welke woorden de gebruiker selecteert uit de woordenlijst en hoe vaak een woord wordt gebruikt. Daarnaast houdt het programma bij welke woorden het vaakst met andere woorden gecombineerd worden. Zo ontstaat er dus een zogenoemde geschiedenis van de gebruikte woorden. Op deze manier krijg je als gebruiker een persoonlijk profiel. Er is de mogelijkheid om zelf woordenlijsten te maken, woordenlijsten te importeren of te exporteren (ook bijvoorbeeld van woordenlijsten van een bepaalde methode: aardrijkskunde, biologie, geschiedenis of spelling).

Wanneer je een tekst begint te schrijven in een toepassing zoals Word, verschijnt er een venster met twee kolommen met woorden: het voorspellingsvenster. De woordvoorspeller bevat per kolom maximaal 20 woorden. Je kunt meer of minder woorden in het venster laten zien,

eenvoudig door onderaan het venster te vergroten. In de linkerkolom staan woorden, waarbij rekening wordt gehouden met de letters die getypt zijn. In de rechterkolom staan woorden waarbij rekening wordt gehouden met correcties die je al eens in eerder geschreven woorden hebt gedaan. De voorstellen in de rechterkolom zijn zo in te stellen dat er rekening wordt gehouden met de spellingcategorie die van te voren is ingesteld. Zo kun je correcties op hoorniveau, op regelniveau of op weetniveau instellen.

WoDy is voorzien van het Van Dale handwoordenboek verklarend Nederlands. Het woord wordt uitgelegd doordat de computer het voorleest. Daarnaast licht de regel groen en het woord blauw als het voorgelezen wordt. Wanneer je op het rode vierkant achter het woord met de i klikt, krijg je een voorbeeld te zien met een tekeningetje, waarbij je meteen ook een visuele ondersteuning van het woord krijgt. In het basisscherm is een knop te zien met een woordenboek, hierin kun je de betekenis van woorden opzoeken, los van de woorden die je in de tekst intypt.

Instellingen wijzigen

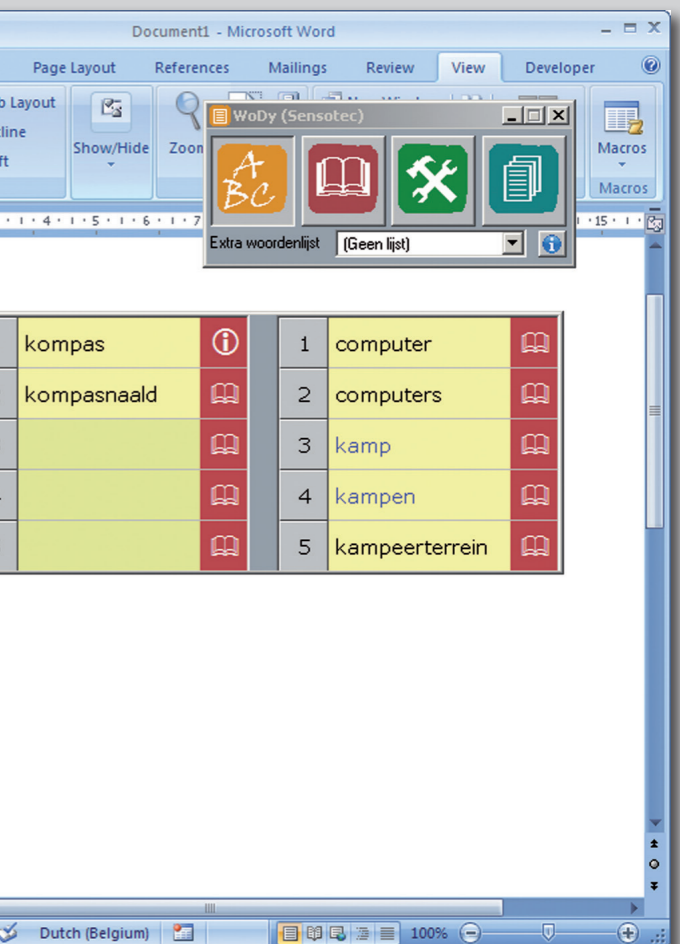
Je kunt het programma optimaal gebruiken door de instelling aan te passen aan de voorkeur van de gebruiker. Wanneer je in het basisscherm klikt op instellingen (de groene knop), dan krijg je een venster met vier tabbladen:

- **Weergave:** Hiermee bepaal je hoe het voorspellingsvenster er uit komt te zien, welke kleuren je wilt gebruiken, welk lettertype je plezierig vindt en hoe jij wilt dat het voorspellingsvenster tijdens het typen meebeweegt met de tekst.
- **Spraakinstellingen:** Hierin kun je aangeven of het programma de woorden, letter voor letter of juist in hele zinnen uitspreekt. Je kunt deze functies ook combineren. Daarnaast kun je een spreker uitzoeken. Er is keuze uit Engels, Frans, Vlaams en Nederlands. Onder dit tabblad regel je ook de snelheid van het voorlezen.
- **Correcties:** Hiermee kun je aangeven welke correcties er bij een leerling moeten worden mee gerekend. Bijvoorbeeld: verdubbelen, na korte klinker: a, e, i, o, u (katen wordt katten, belen wordt bellen, biter wordt bitter).
- **Logboek:** Wanneer je 'logboek bekijken' aanklikt, kom je in een Excel-bestand, waarin te vinden is welke fouten er gemaakt zijn, onder welke categorie, hoe het woord gespeld is en hoe het gespeld had moeten worden en de datum waarop de fout gemaakt is. Deze lijst is uit te printen, zodat je als leerkracht of remedial teacher de hiaten, maar ook de vorderingen in beeld krijgt.

Ervaringsdeskundigen aan het woord

Ik heb twee leerlingen met WoDy laten werken en gevraagd wat zij van het programma vinden.

Tiemen, 12 jaar, basisschool groep 8 (dyslexie): "Het programma is makkelijk te gebruiken. Je doet de USB-stick in de computer en het programma start vanzelf op. Ik vind het vervelend dat het voorspellingsvenster steeds meebeweegt met de cursor. Ik heb vooral de woorden uit de eerste kolom gebruikt. Na een tijdje heb ik het voorspellingsvenster vast gezet in een hoekje van het beeldscherm. Ik vind het erg jammer dat er niet een voorleesfunctie op dit programma zit, zodat je teksten van internet of je mail kunt laten voorlezen. Tijdens het overtypen van teksten gebruik ik het eigenlijk niet."

Esther, 12 jaar, basisschool groep 8 (dyslexie): Ik vind het programma handig. Het is makkelijk in gebruik. Ik heb vooral de woorden uit de tweede kolom gebruikt. Ik gebruik het woordenboek heel veel. Als ik niet op een woord kom, dan gebruik ik het woordenboek. Ik vind het jammer dat het programma geen teksten voorleest. Want als ik een verhaal typ, is mijn zinsopbouw niet altijd goed en dat kan ik controleren met een voorleesprogramma. Maar bij WoDy heb je niet de mogelijkheid om de tekst nog eens voor te laten lezen. Voor het voorlezen van een tekst van internet zou het ook handig zijn. Ik vind het fijn dat er een logboek wordt bijgehouden van de fouten die je maakt. Ik kan deze fouten uitprinten en deze woorden extra oefenen."

Gastrecensent: Dorine Lycklama à Nijeholt

Leusden: Uitgeverij Sensotec NV, Jabbeke, België, i.s.m. Uitgeverij Lexima, Nederland • **Prijs:** € 195,00, excl. verzendkosten, € 210,00 op USB-stick, excl. verzendkosten • **Bestellen:** www.lexima.nl